

B U I T E N G E W O N E ROTTERDAMSCH E C O U R A N T.

BUREAU: Hoogstraat, Wijk 10, N.° 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels..... f 1.—
Iedere regel meer - 0.20
Andere Advertenties per regel..... - 0.20
Grootte letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor
zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

K E N N I S G E V I N G.

Beschrijving van het Patentregt over het dienstjaar 1863/64.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van ROTTERDAM, gezien het besluit van den heer Commissaris des Konings in de provincie Zuid-Holland, van den 1 April II., A. n.° 2312/2, 3de afdeling (Prov. Blad n.° 39):

Doen te weten:

1°, dat de uitreiking van de verklaringen, in te vullen door de patentpligtigen, aangewezen bij de tabellen 1—15 (met uitzondering van de hierna onder n.° 2 en 4 vermeld) zal aanvangen op *Vrijdag den 8 Mei aanstaande*, en dat de wederinzameling daarvan zal plaats hebben acht dagen na de uitgifte tegen overgave van een bewijs van ontvangst, dat vervolgens, bij de afhaling van het patent, door den belanghebbende moet worden vertoond en teruggegeven;

2°, dat de declaratiën aan de patentpligtigen, bedoeld bij n.° 37 tot 40 van tabel n.° 14, zullen worden uitgereikt, *overwijd na den ingang van het dienstjaar*, zijnde voor 1863 op den 1 Mei aanstaande, terwijl die na verloop van drie dagen zullen worden afgehaald; wordende onder deze patentpligtigen bedoeld: *stijfers in wijnen, sterke dranken en likeuren*, doorzaans met minder dan 10 kan verkoopende; *stijfers van bieren*, doorzaans niet meer dan twee vaten tevens uitslaande, *tappers, wijnhuis-, bierhuis- en kroghouders*, en zij die *finje likeuren in hunne huizen of winkels uitschenken*; alsmede *koffijhuishouders en houders van tuinen of buitenhuizen tot openbare uitspanningen*; *alle welke, volgens de Wet, hunne beroepen niet anders dan voorzien van hun patent mogen uitoefenen*;

3°, dat de registers der patentpligtigen *uiterlijk op den 1 Junij aanstaande* zullen worden gesloten, wordende de belanghebbenden wijders verwezen naar de bepalingen van de artt. 18 en 37 der Wet van den 21 Mei 1819, betreffende de verplichting van hen, die bij de algemeene beschrijving mogten worden overgeslagen, en de straffen gesteld op het verzuim van het doen van aangifte of gebreken daarin;

4°, dat de tijd tot het doen der aangiften door de *eigenaars, vaste huurders of andere vaste gebruikers van binnenvaartuigen*, mede op den 1 Mei aanstaande zal aanvangen, en dat die aangiften in deze gemeente moeten gedaan worden aan het bureau van heeren *Zellers*, gehouden wordende aan de Kaasmarkt, wijk 8, n.° 44;

5°, dat de aangiften van *roeiendezende kooplieden, commissionairs, fabrikanten, agenten, factoren, kantoorbedienden en anderen*, als ook die van *kramers, debiteanten van loterijbrieven, en ondernemers van vermakelijkheden* en verder van allen die bij de beschrijving mogten zijn overgeslagen, eveneens aan bovengemeld Bureau van heeren *Zellers* gedaan moeten worden.

Rotterdam den 24 April 1863.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
de Secretaris, de Burgemeester,
J. L. NIERSTRASZ. J. F. HOFFMAN.

ROTTERDAM 26 April.

De verklaringen, door de Engelse Ministers in het Parlement ten opzichte van het conflict met Amerika gegeven, en gisteren door onze Engelschen correspondent medegedeeld, worden door de Engelse pers zeer verschillend beoordeeld. The Times meent dat men zich gelukkig moet achten met de krachtige houding door het Parlement aangenomen. Het land weet, zegt het City-organ, dat de eer der Natie en de belangen van den handel niet zullen worden verwaarloosd, en in het antwoord der Ministers zoekt men te vergeefs naar een enkel woord, dat zelfs de teergevoeligste Natie zou kunnen krenken. Wanneer het Engeland waardigheid geldt, dan behoeft men noch lord Palmerston noch lord Russell aan te sporen om de verdediging op zich te nemen. De juiste en krachtige verklaring door onze Minister van buitenlandse zaken afgelegd, levert daarvoor een sprekend bewijs, en men kan er zeker van zijn, dat men zich in geen enkel regt zal laten bekorten. The Morning Post drukt de hoop uit, dat het Amerikaanse Gouvernement uit de gevoerde discussie de noodzakelijkheid moge begrijpen om de regten van neutrale koopvaarders beter te eerbiedigen, om de heerschende verbittering tot bedaren te brengen. Vervolgens wijst dit organ op eenige feiten, waaruit men mag aannemen dat het Kabinet van Washington welwillend genoeg gezind is en dat men de gepleegde schendingen der neutraliteit meer op rekening moet stellen van de officieren der Noordelijke marine, en men drukt daarna de hoop uit dat President Lincoln de noodzakelijkheid zal inzien om de moeilijkheden uit den weg te ruimen, die ten gevolge van eigendunkelijke handelingen zijn ontstaan.

Uit deze bedaarde redeneringen van het organ, hetwelk men algemeen houdt voor dat van lord Palmerston, zou men mogen afleiden dat het Engelse Kabinet nog altijd hoop heeft op een minnelijke schikking. Intusschen wordt de zitting van morgen met groote belangstelling te gemoet gezien, aangezien lord Russell beloofd heeft alsdan het oordeel van de raadsheren der kroon te zullen mededeelen. Te gelijker tijd meldt ons de telegraaf dat het Engelse Gouvernement eene nota naar het Kabinet van Washington heeft afgezonden, om onmiddellijke voldoening te vragen wegens het nemen van de Dolphin, alsmede eene formeele afkeuring van het gedrag van den heer Adams. Dit laatste bericht, aan het Torisch gezinde blad The Press ontleend, verdient allezins nadere bevestiging.

De berichten, welke wij sedert eenige dagen langs telegrafischen weg van het tooneel des opstands ontvingen, maken slechts melding van talrijke kleine gevechten, die met afwisselend geluk tusschen de opstandelingen en de Russische troepen worden geleverd. Het voorloopig Nationaal Bewind neemt steeds krachtiger maatregelen; zoo lezen wij in het jongste nummer van zijn officieel organ, de Ruch, dat men eene belasting op de inkomsten zal heffen, ten einde te voorzien in de behoeften tot bevrijding van het Vader-

land. Deze belasting, die onder den naam van „nationaal offer” zal worden geheven, loopt van 10 tot 20 pct. op de inkomsten gedurende 1862 ontvangende. De eigenaars van vaste goederen, kapitalisten en bankiers zijn het zwaarste belast. De eenigen die van deze belasting vrij zijn, zijn de werklieden en bedienden. Het Voorloopig Bewind schijnt goed vertrouwen in deze heffing te hebben, want allen die niet naar evenredigheid van hun vermogen betalen, worden slechts bedreigd met het bekend maken hunner namen, eene straf die menigeen zich in gewone tijden zou laten welgevalen.

In den politieke toestand is, voor zoo ver die in betrekking staat tot de Poolse kwestie, geene verandering hoegenaamd gekomen. Het eenige feit dat mededeeling verdient, is een bericht dat het half-officieele Weener organ Das Vaterland ons brengt, en waarin wordt verzekerd dat Oostenrijk eene demarche heeft gedaan ten gunste van de Katholieke Polen, en wel in eene afzonderlijke nota, die eenigen tijd vóór die der drie Mogendheden zou zijn afgezonden. Dit bericht verdient eenigermate geloof, aangezien de doorzaans wel ingelichte Courrier du Dimanche zijnerzijds meldt, dat het Oostenrijksch Gouvernement eene mededeeling uit Rome heeft ontvangen, waarin wordt gezegd, dat de Paus met hooge ingenomenheid kennis heeft genomen van dezen stap, door de Oostenrijksche Regering in het belang van de Katholieke kerk in Polen gedaan.

Eene dépêche, welke ons uit München is gekomen, zegt dat alle diplomatieke agenten van Frankrijk bij de Duitse Hoven, zelfs de gezant bij dat van Berlijn niet uitgezonderd, belast zijn aan die respectieve Gouvernemen ten te vragen om hunne goedkeuring te hechten aan de dépêche, welke de heer Drouyn de Lhuys aan het Kabinet van St. Petersburg heeft gerigt. Aan de Kreuzzeitung wordt volgens een tweede telegram uit Frankfurt gemeld, dat het meerendeel der Kabinetten geweigerd heeft om aan dit verzoek gehoor te geven, maar dat het Gouvernement van het Groot-hertogdom Baden er mede had ingestemd.

KOLONIEN.

BATAVIA 14 Maart.

(Per Overlandpost via Triëst.)

Aan het Bataviaasch Handelsblad wordt het volgende ontleend:

„De Javasche bank schijnt eene meer onveranderlijke houding aan te nemen. Hoezeer haar kapitaal en emissie uitgebreid zijn en haar specie-voorraad met miljoenen is vermeerderd, blijft zij toch onwrikbaar aan haar discompto van 9 pct (gelijktstaande met 9¹⁰ pct. rente) vasthouden; de oorzaak dezer werkwijze in strijd met die van alle bestaande banken zoekt men in de zucht, om den uitvoer van specie tegen te gaan (en dus het publiek te laten boeten voor de fouten en koppigheid van het opperbestuur), bovenal echter in de omstandigheid, dat de Javasche bank geene dan onbezoldigde directeuren heeft, die tevens chefs of belanghebbenden in andere geldinstituten zijn en dus niet gaarne het discompto der bank zien dalen, waarin zij zouden moeten volgen. Men wil weten, dat dit punt bij de aanstaande jaarlijkse vergadering der deelhebbers van de bank ter sprake gebracht en op verandering in de statuten zal worden aangedrongen, met de strekking voortaan bezoldigde directeuren bij de bank te hebben.

„Met de laatste Fransche mailboot zijn o. a. naar Nederland vertrokken de vice-president der hooge gerechtshoven in Indië mr. C. A. de Jongh, na 28jarige onafgebroken diensttijd in Indië, en de heer C. P. Brest van Kempen, resident van Djocjocarta, wegens ziekte.

„Bij het pensionneren van den eersten, die vele belangrijke, onbetaalde diensten verricht heeft en daarvoor tijt het verlaten der dienst niet de anders gewone dankbetuiging ontving, is gebleken dat men in Indië het bizarre beginsel (of gebruik) volgt, dank voor bewezen diensten slechts aan zoodanige de dienst verlatende ambtenaren te betuigen, die door den Koning regstreeks benoemd zijn; niemand weet oorspronk noch strekking van dit gebruik aan te wijzen. Voor de residentie Djocjocarta is de resident van Soerabaja met de waarneming van het bestuur belast; men beweert, dat die residentie wordt bewaard voor den gewezen resident van Pasoeroewan Steinmetz, die spoedig uit Europa terug zou verwacht worden.

„De genoemde ambtenaren zijn met de Fransche mailboot vertrokken; door alle reizigers worden het comfort en de behandeling op die booten zoo zeer geroemd, dat thans nagenoeg iedereen zich van dat vervoermiddel bedient, ambtenaren en officieren reeds uitsluitend, omdat voor dezen eene belangrijke vermindering der passagegelden wordt toegestaan; wanneer eerst, gelijk bij de concessie bedongen is, eene Fransche mailboot tusschen Batavia en Singapore vaart, dan zal de Engelse mail weinige reizigers van Java te vervoeren hebben, het moest dan zijn, dat ook deze dienst — gelijk men beweert — op een beteren en goedkoopere voet zal georganiseerd worden.

„Te Salatiga is weder eene schending van domicilie voorgekomen; men schijnt zich vergenoegd te hebben, maatregelen voor de toekomst te nemen, dat wil zeggen, straf te bedreigen, indien het weder gebeurt. Het was ook maar een schoolmeester wiens huis men geforceerd had en in Nederl.-Indië schijnen de onderwijzers, hoezeer ook zij Gouvernements-ambtenaren zijn, in de sociale en officiële hiërarchie nog op eene zoo lage sport geplaatst te zijn, dat men o. a. op de partijen van den Gouverneur-Generaal de 3de com-miezen en de geringere geëmplojeerden der handels-huizen uitnoodigt, maar nimmer een onderwijzer, zelfs niet de docenten van het Gymnasium, indien zij niet den titel van dr. voeren.

„Te Makassar heeft de Gouverneur het dragen van wapens verboden, omdat daar zoo vele moorden voorvallen; o. a. hebben kort geleden 2 broeders den echtgenoot hunner zuster vermoord, die haar twee jaren geleden had geschaakt; indien men het schaken in Europa zoo hoog opnam, dan hadden de gerechts-hoven veel te doen; de bedoelde moordenaren zijn overigens nog niet gevat: naast de poort der hoofd-plaats Macassar ligt het rijkje Goa, dat alle misdadi-gers schijnt te bergen, vooral degenen die wegens eene vendetta (zij bestaat onder de Macassaren even goed als in Corsica) moeten vlugten.

„De officiële berigten uit Bandjermassin luiden, aangaande de pacificatie en veiligheid, gernstellend; particuliere berigten beweren het tegendeel. Kolonel Happé, de nieuwe militaire en burgerlijke bestuurder, is naar zijne bestemming vertrokken; de luit.-kolonel Verspijck is voor het bevel van het garnizoen te Meester-Cornelis bestemd.

„In de kunst- en wetenschappelijke wereld is het doodstil.”

Gedurende de maand december 1862 is aan inkomende en uitgaande rechten op Java en Madura ontvangen eene som van f 731,387 90¹/₂. De ontvangst over de twaalf maanden van 1862 bedraagt f 10,469,993 63. Hieronder is echter begrepen aan fictieve rechten op uitgevoerde Gouvernements-producten f 2,149,729 88, en aan terug betaalde rechten f 136,561 94¹/₂, zoodat de zuivere ontvangst belooft f 8,183,701 80¹/₂. Gedurende de twaalf maanden van 1862 is minder ontvangen dan over dat zelfde tijdvak: in 1860 f 532,428 92, in 1861 f 704,444 29¹/₂.

In de Javasche Courant leest men aangaande den heer Diard, wiens overlijden reeds werd vermeld:

„Op den 16den februari jl. overleed alhier in bijna 70jarigen ouderdom de inspecteur-honoraire der cultures P. Diard, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw en lid van vele wetenschappelijke inrigtingen.

„Den 19den maart 1795 te Chateau la Brosse (departement d'Indre et Loire) geboren, kwam hij in de maand april 1820 in Nederlandsch-Indië aan.

„In februari 1825 werd hij van Gouvernementswege belast met eene commissie tot het opsporen der mid-delen, geschikt om aan de cultuur van handelsproducten de meest doelmatige uitbreiding te geven, terwijl hij in april van hetzelfde jaar werd toegevoegd aan den commissaris van Serenhoven tot het doen van eene inspectie-reis naar de timijnen op het eiland Banka.

„In het laatst van 1825 werd de heer Diard benoemd tot inspecteur der cultures, uit welke betrekking hij twee jaren daarna op verzoek eervol werd ontslagen.

„Na dien tijd bekleedde hij achtereenvolgens de betrekkingen van lid der natuurkundige commissie, directeur van het etablissement van landbouw in de adisistent-residentie Krawang, inspecteur der zijde-cultuur en inspecteur-honoraire der cultures.

„In de helft van het jaar 1862 werd den heer Diard opgedragen, aanvankelijk voor den tijd van één jaar, het doen van natuurkundige onderzoekingen op Java en het verzamelen van voorwerpen ten behoeve van 's Rijks museum van natuurlijke historie te Leyden. Die opdracht is evenwel tot geen begin van uitvoering gekomen, daar de heer Diard, vóór dat hij tot het doen van die reis gereed was, door den dood werd overvallen.

„De heer Diard telde ongeveer 37 dienstjaren en mogt het genoegen smaken, dat zijne veelzijdige kennis, zijne liefde voor de wetenschap, waarvoor hij als het ware leefde, en zijn onafgebroken wetenschappelijke arbeid, door allen die hem gekend hebben op den waren prijs werden gesteld.”

In de laatste bestuursvergadering van het Bataviaasch Genootschap van kunsten en wetenschappen zijn benoemd tot eerlid G. H. Uhlenbeck, tot gewone leden de heeren P. T. Couperus, H. L. J. Haakman, mr. R. V. Heylliger, mr. D. Koorders, Wm. Matthieu, P. M. Netcher, M. P. Pels, W. Retgers, mr. J. C. J. van der Schalk, P. van Swieten en H. H. G. Vaupel, en tot besturend lid de heer P. van Swieten.

Per stoomboot Batavia, kapitein Neije, zijn den 1 dezer door het postkantoor alhier verzonden: per overlandmail via Marseille 5998 adressen, Triëst 379, Southampton 107; naar Singapore 1299. Banka 394, Palembang 481, Riouw 201, totaal 8859 adressen.

Per Fransche overlandmail via Marseille 1244 adressen.

Den 2 maart zijn door Zr. Ms. stoomschip Madura, komm.-luit. ter zee 1ste kl. Halverhout, van Makassar te Soerabaja aangebragt kapitein H. Wijtenhorst en 14 schipbreukelingen van het verongelukte Ned. schip Davo.

Volgens telegrafisch bericht van Soerabaja is aldaar het kortelings van Grissée naar de reede gebragte nieuwe drijvend droogdok gezonken. Over de oorzaak dezer ramp wordt niets medegedeeld; deskundigen hebben vroeger reeds beweerd, dat het materiaal, voor de constructie gebezigd, niet sterk genoeg was.

Men bericht van Siboga dd. 18 februari: Laatstl. donderdag vertrok van hier, met bestemming naar Nias, Zr. Ms. stoomschip Reinier Klaezen, kapit.-luit. t/z. Modderman; aan boord van genoemd stoomschip embarkeerden zich van hier de heer Steyn Parvé, resident der noordelijke afdeling, alsmede een detachement sterk 25 onderofficieren en manschappen, onder kommando van den 2den luit. Kaakebeen.

Soerabaja. — Van Soerabaja is per telegraaf het bericht ontvangen, dat de dijk der Kediri-rivier boven Modjokerto, niet ver van de plaats der doorbraak in het vorige jaar, ter lengte van 9 roeden bij vallend water is doorgebroken.

Madioen. — Ten gevolge der vooral na den 15 februari jl. gevallen hevige en aanhoudende regens zijn in deze residentie de rivieren zoo hoog gerezen, dat zij buiten hare oevers zijn getreden, waardoor veel schade is aangerigt.

Djakjokarta. — Ten gevolge van zware overstromingen hebben de bruggen alhier veel geleden.

Japara. — Ten gevolge van den buitengewoon hoogen waterstand der rivieren in het district Majong, afdeling Japara, zijn 22 dammen doorgebroken en 200 bouws sawah, met padi beplant, overstromd.

Rembang. — De Solo-rivier is den 16 febr. jl. buiten hare oevers getreden, waardoor de rijstvelden langs den rivierkant van het district Boewerno, in de afdeling Bodjo-Negoro, zijn overstromd en te Banaran eene kleine brug is weggeslagen.

Bezoeki. — Nadat in de 2de helft der maand januarij jl. in het noordelijk gedeelte dezer residentie de regens geheel waren weggebleven en eene droogte van meer dan 20 dagen bezorgdheid deed ontstaan voor het op hooge gronden gelegen gewas, kwam er eensklaps een groote toevloed van water van het gebergte, waardoor verscheidene dammen, bruggen en duikers werden beschadigd.

Preanger-Regentschappen. — In het district Timbanganten, regentschap Bandong, is over eene uitgestrektheid van 125 bouw en 242 roeden al het te veld staande padigewas door muizen vernield, niettegenstaande in 1862 een aantal van 53,500 dezer dieren aldaar is gedood.

Sumatra's Westkust. — In den avond van 25 januarij jl. had eene prachtige uitbarsting van den Merapi (Padangsche Bovenlanden) plaats; de berg had gedurende de geheele maand zwaar geroookt.

Celebes. — Op den 2 januarij is de Gouverneur van Celebes en Onderhoorigheden, die den 22 december van Makassar vertrokken was, aangekomen te Tipoeleod, de verblijfplaats van den Leenvorst van Boni, en heeft denzelfden dag eene ontmoeting met Z. H. en de prinszen van Bonigehad. Na Badjoa, Boni en Palakka bezocht, een bezoek van den zich juist in Boni bevindenden vorst van Mario-ri-Wawo en een afscheidsbezoek van den Leenvorst, den Tomialalang en den Hadat van Boni ontvangen te hebben, is de Gouverneur den 5 januarij weder vertrokken en den 7den daaraanvolgende te Makassar aangekomen.

Banda. — De weersgesteldheid gedurende de maanden december jl. en januarij was onstuimig. Den 27sten december woedde een hevige storm, afgewisseld door orkanvlagen, waardoor vele boomen werden onworteld.

De stand der cultures was gunstig. De storm van den 27sten december heeft echter een groot aantal vruchten doen afvallen en 101 zware schaduwgevende en 799 notenboomen omvergeworpen.

De notenpluk bedroeg in de maand november jl. 2,209,703 stuks pitten en steeg in december tot 4,361,700 stuks, zijnde hieronder niet begrepen de op het speerijland Laetang geplukte noten.

In januarij was de notenpluk niet onbelangrijk; maar het juiste aantal der geplukte noten kan nog niet worden opgegeven.

De in de maanden november en december geplukte noten hebben respectievelijk opgeleverd 5699 pond foelie en calculatief 22,800 pond noten, en 11,333 pond foelie en calculatief 39,700 pond noten.

In 's lands pakhuizen zijn geleverd, van den 6den tot den 16den december, 5699 pond foelie (productie van november) en 293,443 pond noten (productie van augustus) en op den 6den en 7den januarij 11,333 pond foelie (productie van december) en 232,850 pond noten (productie van september).

Naar Java zijn afgescheept op 5 en 31 december 92 vaten foelie, 84 vaten noten en 3 kisten notenzeep. Ter verzending lagen op ultimo januarij gereed 47 vaten foelie, 102 vaten noten en 4 kisten notenzeep.

Amboina. — Den 29sten jan. zijn van Saparoea naar Amboina overgevoerd elf personen, afkomstig van het verongelukte Fransche schip St. Jean, terwijl den volgenden dag de gezagvoerder P. le Maitre, benevens de stuurman en eenige matrozen, in eene sloep ter laatstgemelde plaats zijn aangekomen. Volgens hunne verklaringen hebben zij op hunne reis van Manilla naar Sydney op Lakor, een der Zuid-Wester-eilanden, schipbreuk geleden, bij welke gelegenheid hun vaartuig totaal is verongelukt.

Timor (december en januarij). — Eene Boetonsche prauw is niet ver van Samoea in open zee uit elkander geslagen. De opvarenden hebben zich aan de sampang vastgehouden en zijn, na verscheidene uren op het water te hebben gedreven, op het eiland Samoea aangekomen, alwaar zij door den radja, niettegenstaande, volgens de begrippen der inlanders, het verboden is om schipbreukelingen te redden, gedurende 11 dagen verpleegd en daarna naar Koepang gebragt zijn. Van Savoe werd het bericht ontvangen van het verongelukken op het eiland Soemba van het Nederlandsch-Indisch schip Waterloo, van Batavia bestemd naar Tjilatjap met zout. Drie der opvarenden zijn op Savoe aangeland, van waar zij naar Koepang zouden gaan; zeventien zouden het leven hebben verloren, terwijl de overigen met den gezagvoerder en den stuurman naar Ende waren vertrokken.

Op het vernemen van dit bericht is teratond eene kruisboot ter adisistentie naar de plaats des ongeluks gezonden.

Zuider- en Ooster- Afdeling van Borneo. — Per telegraaf via Soerabaja zijn de volgende berichten, loopende tot den 3 dezer, ontvangen: De rust nam meer en meer toe.

In Balangan en Pitap hadden nog vijandelijke invallen en brandstichtingen plaats door de benden van Djaja Lalana-Gapoer en Naro.

Door den hoogen waterstand werden de bewegingen onzer troepen belemmerd.

In Alley heeft de bevolking reeds herhaalde malen de invallen van de bende van Kerta Negara verijdeld en haar meermalen met verlies afgeslagen.

De opstandingshoofden Ali Achbar en Loera Titing, die de omstreken van Moengoe-Thajoe en Mangkau onveilig maakten, hebben zich te Martapoera onderworpen.

Op den 24 februarij is Zr. Ms. stoomschip Admiraal van Kinsbergen uit de Boven-Doeson ter hoofdplaats Bandjermasin teruggekeerd.

Zijne zending heeft geheel aan het doel beantwoord. De bevolking van de Tewel, Lahay en Lemmoen en de voornaamste hoofden aldaar, waaronder Kerta Patti en Mangkoe Sari, hebben hunne onderwerping aangeboden en tevens een schriftelijken eed van trouw en gehoorzaamheid gezonden. De onderwerping is door het bestuur aangenomen en aan de bevolking is vergiffenis geschonken.

Ook bij een gedeelte der ten noorden van Lahay langs de Barito wonende bevolking is een verlangen naar onderwerping ontwaard; doch, zoo lang Soeroe Patti daar wordt gehoorzaamd, kan haar moeilijk vergiffenis worden geschonken. Aan Kiabi Rangga Niti is opgedragen te trachten Soeroe Patti en zijne zonen in handen te krijgen of hen geheel magtelooz te maken. Intusschen is last gegeven om de inlandsche benting van Kiabi Rangga Niti van Moera Mantallat naar de Moera Tewel over te brengen, ten einde de Tewelers tegen Soeroe Patti te beschermen.

Te Moera Mantallat zal eene militaire bezetting worden geleid.

De geheele Mantallat en Barito beneden deze plaats zullen alnu voor den handel weder worden geopend. De berichten van de Oost- en Zuidkust luiden gunstig.

Aangekomen Passagiers uit Nederland op Java:
Per *Salatiga*, kapitein Kettler: de heer W. Valkenier en mevr. Gneide Johan.

Vertrokken Passagiers van Java naar Nederland:
Per *Eleotra*, kapitein Wegman: de kapitein Benschop met dochtertje, kapitein de Rochemont en familie, de jonkvrouw Barmeyer. — Per *Eva Johanna*, kapitein van Bochove: de heeren P. Lemotte, A. Thomas, A. Lepege, G. Allain, A. Gerequil, G. Villewe en A. Bamaïn, afkomstig van het verongelukte schip St. Jean. — Per *Willem Daniel*, kapitein Zeylstra: de heeren Brands, echtg., twee kinderen en bediende, en Hubeek.

Personen waarvan het vertrek is aangekondigd in de Javasche Courant:
C. S. A. Thukow. — Luitenant-kolonel Moerman en familie. — W. J. Sellegier. — E. J. Schavenberg. — C. van de Velde en familie. — Kapitein der genie A. Numans. — W. L. K. Nering Bögel. — Ridmeester A. Koenen.

Door Zijne Exc. den Gouverneur-Generaal van Nederl. Indië zijn de volgende beschikkingen genomen:

Civiel Departement.
Beoordeld: bij de landel. inkomsten en kultures tot control. Iste kl. M. J. Drupman en jhr. C. J. L. Goldman, en der 2de kl. H. P. F. Meijer en F. G. van Delden.
Benoemd: tot vice-president van het Hoog-Gereguleerd van Ned.-Ind. mr. P. Th. Filiz tot komm.-kash. te Grisee (res. Soerab.) H. Perrison; tot griff. bij den landr. te Grisee (resid. Soerab.) mr. A. H. R. E. Bousquet; tot adjuv.-resid. van Sambas (resid. W.-afd. van Borneo) W. A. van der Horst; tot subst.-griff. bij den Raad van justitie te Samarang mr. J. Th. F. Filiz; tot lid in den Raad van justitie te Makassar G. F. de Ravallet; tot griff. bij den omgandend regter in de 3de afd. op Java J. G. F. Timmermans; tot secret. van het gouvern. Celebes en onder. tevens algem. ontvanger aldaar J. de Munck Mortier; tot control. 3de kl. bij het binnenl. bestuur in de res. Z. en O. afd. van Borneo N. van der Stok.

Voorloopig benoemd: tot sub-hoofd-depot pakhuis. te Ragoeng (Madura) H. L. Dubois.

Ontslagen: op verz. eerv. weg. ziekte uit zijne betrekking onder toek. van wechgt., de kommissie-kashouder te Grisee (res. Soerabaja) J. J. Hercules; op verz. eerv. weg. ziekte uit 's lands dienst met beh. van regt op pens. de gewes. opzien. der 3de kl. bij de indigo-cult. J. F. Elias; uit 's lands dienst de gew. klerk op het adjuv.-resid.-kant. te Sambas (W.-afd. van Borneo) A. J. Arnolda; op zijn verz. eerv. uit 's lands dienst met beh. van regt op pens. de letters. 2de kl. ter lands-druk. te Batavia J. P. Siwalette; eerv. van de verdere waarn. der betrekking van havenm. te Rieuw, de luit. t/z. 2de kl. C. A. Niesen; op verz. eerv. uit de betr. van lid van het college van curatoren van het gymnas. Willem III J. M. Tiedeman, onder dankbet. voor de door hem als zood. bew. diensten, en in diens plaats benoemd C. F. W. Wiggers van Kerckhove; bij de wees- en boedelk. te Banda op verz. eerv. als secr. P. C. L. Hartog, en in diens plaats benoemd H. R. van Heekeren; bij het R. K. Weesbest. te Samar. eerv. weg. vertr. als lid en thesaurier F. A. Pringiers, onder dankbet. voor de door hem als zood. bewes. diensten, en in diens plaats benoemd C. F. Sloot.

Gesteld: ter besch. van den direkt. der cult. de ambten. 2de kl. voor de burgerl. dienst in Ned.-Indie J. W. A. van Soest, W. J. C. Groos, H. F. Ledebor en W. Voute, en de late komm. bij de algem. rekenk. J. C. Fleur.

Verleend: een 3jarig verlof naar Nederl. aan den schipper op den landstoombaggermolen B. P. Kettmann; aan den haven- en soutverkoop-pakhuis. te Sambas (W.-afd. van Borneo) A. van der Wijk; wegens ziekte aan den administ. der timmerij van het distr. Pangkal-Pinang (res. Banka) A. J. W. Schreuder, en aan den 1sten comm. bij het bureau van den chef over de geneesk. dienst J. van Seyff; aan den comm.-visitateur bij de recherche te Batavia P. J. Prevost, en aan den 3den comm. ter algem. secret. H. A. Guise.

Vergund: de geneesk. praktijk uit te oefenen in het district Goenong Gending (resid. Soerab.) aan den eervol ontslagen offic. van gez. 2de kl. bij de Nederl. zeemagt K. Bawala.

Militair Departement.

Beoordeld: bij het wapen der artill., bij het personeel, tot kapitein de luit. P. J. F. L. van der Meer; tot luit. luit. de 3de luit. A. C. Feith en B. A. H. Arntzenius; bij het materieel, tot luit. luit. de 2de luit. J. F. Kiehlstra en A. J. M. Willemsen, met bep. dat zij ook als zoodanig in hunne betrekking van onder-construict. bij den artill. constructiewinkel te Soerabaja zullen werks. blijven.

Benoemd: bij den artill. constructie-winkel te Soerabaja tot onder-construict. J. F. Kiehlstra en A. J. M. Willemsen. **Ontslagen:** uit Zr. Ms. mil. dienst de 2de luit. der inf. M. de Boer; op verz. eerv., uit Zr. Ms. mil. dienst, met beh. van regt op pens., de kapitein der inf. J. Hubeek.

Gesteld: op non-activiteit de kapitein der inf. W. G. Munster.

Verleend: een 3jarig verlof naar Nederland, aan den kapitein der inf. J. J. van Roy, en wegens ziekte, aan den 1sten luit. der inf. Th. A. Welters.

Marine Departement.

Benoemd: tot 2den machin. bij de dienst der gouvern.-marines J. J. F. Graut.

Ontslagen: op verz. eerv. weg. ziekte uit 's lands dienst met beh. van regt op pens. de machin. bij een der onderdeelen van het marine-etabliss. te Soerab. A. A. A. Moimans.

Door den chef der Gouvernem. Marine is gedur. febr. 11. de volgende beschikking genomen:

Beoordeld: bij het personeel tot 2de stuurman C. H. van Vliet.

Door de hieronder genoemde autoriteiten zijn de volgende beschikkingen genomen:

Door den dir. der cult., gedur. jan. 11. **beoordeld:** bij de indigo-cult. tot opz. 2de kl. J. G. Kolmus en W. C. G. L. Spangenberg; **benoemd:** tot opz. 3de kl. H. G. Budach en L. Hessels.

Door den dir. der prod. en civ. magaz., ged. jan. en febr. 11. **benoemd:** bij de afd. telegraaf, O. J. H. van Wely, met bep. dat hij voorl. werks. zal zijn bij het telegraaf-kant. te Samar. — **Overgeplaatst:** Naar het tel.-kant. te Samarang, de telegrafist 2de kl. R. F. R. Knaap; naar dat te Indramajoe, om als chef van dat kant. op te treden, de telegrafist 3de kl. H. Simon; naar dat te Soerabaja, de leerling-telegrafist W. B. H. Franz; — **werkszaam gesteld:** bij het tel.-kant. te Serang, de tel.-graf. 3de kl. E. W. Suss.

Door de weeskamer te Bat., ged. febr. 11. **beoordeld:** tot late klerken bij de weesk. te Bat. J. D. Isaaks en A. F. D. Aiting Siberg.

Door den resid. der Preanger-Regentsch., ged. febr. 11. **benoemd:** tot 1sten klerk op het adjuv.-resid.-bureau te Smedang en Limbangan, tevens griffier bij den landraad te Smedang C. W. Doeve.

Door den res. van Bezoeki ged. jan. 11. **benoemd:** tot 1sten klerk tevens griffier bij den landraad te Panaroek (res. Bezoeki) C. J. J. Soeterik Schouten.

BUITENLAND.

ENGELAND.

Londen 25 april. — In het Hoogerhuis heeft lord Redesdale de aandsacht gevestigd op het schrijven van den heer Seward aan lord Russell, waarin werd gezegd dat de mailkisten, die aan boord gevonden werden van schepen die door Amerikaanse kruisers waren genomen, overhandigd zouden worden aan Britsche consuls, terwijl deze gehouden zouden zijn om, indien er eenige contrabande in werd gevonden, deze aan de bevoegde magt te overhandigen; lord Redesdale vroeg voorts, waarom men met zulk eene bepaling genoegen nam. Met nauw hoorbare stem antwoordde graaf Russell dat hij dienaangaande in geene bijzonderheden kon treden, maar dat hij maandag e. k. het gevoelen van de regtsgeleerden der Kroon zou mededeelen.

In de heden gehouden zitting van het Lagerhuis werd onder anderen door den Solliciteur-Generaal gezegd, dat koopvaarders, die op reis waren tusschen twee neutrale havens, niet gerechtigd waren om met behulp van hunne kanonnen of andere wapenen te beletten dat zij door een Amerikaanschen kruiser werden genomen; indien zij zich hiertoe lieten verleiden, dan zouden zij door het prijsgerichtshof verbeurd verklaard worden.

Vervolgens interpeleerde de heer Horsfall de Regering over het bealag leggen op de Alexandra, te Liverpool, uit hoofde dat het Gouvernement meende dat zij uitgerust werd ten behoeve van de Zuidelijke Staten. Spreker merkte op, dat de eigenaars deze onderstelling ten eenenmale ontkenden, maar al ware zij juist, dan moest hij vragen waarom men den handel belette wapenen en ammunities aan het Zuidelijk Gouvernement te verkoopen, terwijl men het toestond ten behoeve van het Noorden.

De procureur-generaal antwoordde dat deze handelwijze had plaats gehad in overleg met de advocaten der Kroon, doch hij erkende dat het verscheppen van wapenen en ammunities geenszins in strijd was met de Foreign Enlistment Act. De heeren Whitehead en Collier teekenden krachtig protest tegen deze inbealagening aan, omdat men daarvoor geen enkele geldige reden kon aanvoeren, terwijl de laatste beweerde dat het Engelsch Gouvernement niemand kon beletten met het Zuiden handel te drijven.

Een aantal leden drong er vervolgens op aan dat het Gouvernement zich moest verklaren welke houding het in deze kwestie zou aannemen; lord Palmerston evenwel verzekerde dat men daaromtrent nog geene beslissing had genomen.

In dezelfde zitting werd voorts nog aangenomen het voorstel van den heer Gladstone, om het invoerregt op de thee met 25 april te verlagen tot op 1 shilling; alsmede om de suikerbelasting van 1 juli 1863 tot 1 aug. 1864 op den bestaanden voet te houden. Nadat de heer Henley nog had aangekondigd, eene motie te zullen voorstellen om de tweede lezing der bill tot vereeniging der city-politie met die van den metropoolis zes maanden te verlagen, dat gelijk staat met eene verwerping, ging het Huis uiteen.

Dinsdag avond zullen de Prins en Prinses van Wallis voor het eerst in het publiek verschijnen. De Italiaansche opera zal met een bezoek van hen worden vereerd; de Koningin heeft haren wensch te kennen gegeven dat men het zou beschouwen als eene gala-voorstelling.

Volgens opgaven der officieele commissie, hebben de uitgaven voor de feestelijke ontvangst van Prinses Alexandra in de City eene uitgave vereischt van £ 30,000, waaronder £ 10,000 voor het huwelijks-cadeau.

Op nieuw is er een bedrag van £ 5000 bijeengebracht tot bevordering van de emigratie der hulpbehoevenden in de fabriek-districten.

Te Liverpool zijn weder twee schepen, geladen met katoen, van China aangekomen.

FRANKRIJK.

Paris 25 april. — Op het Paleis der Tuileries werd heden weder eene zitting van den Ministerraad gehouden, waarbij de Keizer het voorzitterschap waarnam.

Tegen aanstaanden dinsdag verwacht men weder eene groote revue, welke door Z. M. gehouden zal worden van al de linietroepen van het garnizoen dezer hoofdstad en de forten.

Het dagblad L'Asocien te Straatsburg heeft eene eerste waarschuwing gekregen ter zake van het ten onrechte plaatsen van het woord „communiqué,” onder een bericht dat niet van offic. zijde aan de redactie was ingezonden.

In het Wetgevend Lichaam ving gisteren de beradslaging aan over de Staatsbegroting, bij welke gelegenheid twee incidenten zich voordeden, die de geheele zitting als 't ware bezig hielden. Met betrekking tot de begroting voor het departement van buitenlandse zaken rigtte de heer Emile Ollivier twee vragen tot de Regering, de eerste opzigtens de expeditie naar Mexico en de operatie van het Fransche leger; de tweede ten aanzien der Poolse aangelegenheden, den stand der aangeknoopte onderhandelingen en den inhoud der dépêche, door de Fransche Regering gerigt tot het Kabinet van St. Petersburg.

De Minister zonder portefeuille, de heer Billault, antwoordde den redenaar dat hij teregt zelf de

meening had voorop gesteld dat het Gouvernement bij zijn antwoord op de gestelde vragen eene deels zeer kort en anderdeels uitersit voorzigtig moest zijn. Wat Mexico betreft — zeide de Minister — zal mijn antwoord kort zijn, omdat de officiële en geloofwaardige berichten slechts twee malen per maand inkomen en dadelijk na ontvangst in den Moniteur worden openbaar gemaakt. In het laatst dezer maand wachten wij weder zulk eene bezending en wij hopen dat deze of eene spoedig daarop volgende eene eerste triomf onzer wapenen zal vermelden.

Wat Polen aangaat — vervolgde de heer Billault — als er ooit discretie vereischt werd met betrekking tot eenig aanhangig onderwerp, zal het zeker wel te dezen opzichte het geval zijn. Daarop volgden eene uiteenzetting hoe voor 't oogenblik toch slechts in algemeene bewoordingen zou kunnen gesproken worden, en ten anderen dat de Regering slechts twee officiële organen heeft: de Moniteur en de „Ministerraad.”

Het tweede incident bracht de vergadering meer in opechudding, en dat is ligt verklaarbaar, want het betrof de verkiezingen. Baron de Jouvencel en de heer Anatole Lemerier vestigden de aandacht op het misbruik der officiële kandidaturen. Een hunner vroeg of de Regering het regt heeft, alles te doen om de zegepraal harer kandidaten te verzekeren. Markies de Pierre ging bij zijne verdediging des Regering zoo ver, van alle middelen die het binnenlandsch bestuur bezigt in het belang zijner kandidaten, als onberispelijk en uitmuntend te roemen, want de eerste pligt der afgevaardigden is in overeenstemming te zijn met de Regering.

Tegen dat „excès de zèle” van een onhandigen vriend, meende zelfs de heer Baroche te moeten opkomen, die deed opmerken dat de kandidaten, om verkozen te worden, behalve den steun der administratie toch ook de sympathie van het land op zich moeten vereenigen. De heeren Ernest Picard en Jules Favre namen een levendig aandeel aan deze beradslaging en verwerpen op de meest absolute wijze niet alleen het misbruik, maar zelfs het geheele beginsel der officiële kandidaturen. Herhaaldelijk werden zij in de rede gevallen en tot de orde geroepen.

Gelijk trouwens wel te voorzien was leverde de discussie generleel resultaat op. De begrotingen voor het Ministerie van Staat, de departementen van justitie, buiten- en binnenlandsche zaken, zijn in deze zitting reeds goedgekeurd.

Per Telegraaf.

Londen 25 April.

Het Tory weekblad *The Press* beweert dat lord Russell een ultimatum, op het nemen van Engelse schepen betrekkelijk, naar Washington heeft opgezonden, en dat de Engelse gezant onverwijld huiswaarts moet keeren, ingeval de in dat ultimatum vervatte eischen afgeslagen werden.

Londen 26 April.

Volgens berichten uit Puebla van 24 maart, was het hoofdkwartier van den generaal Forey eene mijl van Puebla. De Franschen hadden verschillende hoogten rondom de stad bezet. Het bombardement zou den 10 of 15 april aangevangen. 5000 Franschen waren te Vera-Cruz ontscheept.

PARIS 26 April.

De Moniteur meldt heden, dat de moeilijkheden, welke de aanneming van de Grieksche kroon door den Prins van Denemarken verzaagden, op het punt schijnen te zijn van uit den weg te worden geruimd. Door de Engelse Regering is voorgelagen, dat eene conferentie der drie beschermende Mogendheden te Londen zou plaats hebben.

Kassel 25 April.

In de heden gehouden zitting der Stenden werd op het voorstel van Wippermann eenstemmig besloten de Regering te verzoeken er zich in de Bondsvergadering voor te verklaren dat de regtsverhouding van Sleeswijk-Holstein op grond van het Bondsbesluit van 17 september 1846 gehandhaafd blijve, met bepalde opgeven der in 1851 en 1852 getroffen overeenkomsten, en met verwerping van het Londensch protocol.

Berlijn 25 April.

De Norddeutsche Zeitung verneemt uit Posen, dat de Russische onderdanen, die in dat Hertogdom geïnterneerd zijn, officiële mededeeling van de door den Czar verleende amnestie ontvangen hebben. De meesten van hen hebben het oogmerk aan den dag gelegd om naar hunne haardsteden weder te keeren en Russische paspoorten tot dat doel aangevraagd.

KOPENHAGEN 25 April.

De leden van den Riksråd Blixen-Finecke, Balt-haas, Christensen, Hausen en Krüger hebben het rigten van een adres aan den Koning voorgelagen, waarin, op grond der grondwettige bepalingen, bezwaren tegen de bekendmaking van 30 maart, inzondheid tegen de artikelen 5 en 6 daarvan, geopperd worden.

KRAKAU 25 April.

Nabij Palangen zijn drie schepen geland. Bij Ragow Buering en Muszlow, aan den Warschau-Weener spoorweg, zijn gevechten geleverd. Reizenden hebben vele Russische gekwetsten gezien. Den 22 dezer had een gevecht bij Rumpinos plaats. 300 doode of gekwetste huzaren zijn naar Warschau vervoerd. De boeren besluiten de zegepraal. Warschau is sterk insurrectioneel gestemd.

ST. PETERSBURG 26 April.

Door eenige dagbladen is beweerd, dat de tegenwoordige Regering niets voor Polen heeft gedaan. Het Journal de St. Pétersbourg antwoordt hierop met eene opsomming van de maatregelen, die tot in 1863 zijn genomen.

BUCHAREST 25 April.

De verspreide geruchten wegens moeilijkheden bij het heffen der belastingen zijn ten eenenmale valsch. Slechts twee afgevaardigden, de broeders Goleaco, hebben, in een openbaar gemaakte brief, op talrijke gronden, verklaard de belasting niet te zullen betalen. Maar bij de eerste aanmaning der autoriteiten hebben zij zich met het vervullen hunner verplichting jegens den Staat gehaast. De regerende Vorst en Vorstin bezoeken verschillende districten van Moldavië en worden overal met de grootste geestdrift ontvangen. Alom ziet men erebogen en illumination. — Vorst Nogorides is overleden.

NEW-YORK 16 April.

De Noordelijken kunnen geen versterking aan generaal Foster te Washington (in Noord-Carolina) zenden. Men verwacht dat hij door gebrek aan levensmiddelen genoodzaakt zal worden zich over te geven.

Generaal Dorn heeft met 15,000 man der Zuidelijken in Tennessee een aanval tegen Franklin gewaagd, en is met verlies van 3000 man teruggelagen. De vrees voor een oorlog met Engeland neemt toe.

Tweede dépêche.

Door de Noordelijken is het plan om Charleston te nemen opgegeven.

De Tribune verzekert dat de heer Seward eene dépêche aan den heer Adams heeft gezonden, waarbij Engeland voor de gevolgen verantwoordelijk wordt gesteld, wanneer het toestaat dat kapers voor de Zuidelijken worden uitgerust.

Uit Savannah werd als gerucht vermeld, dat Wilkes daar op zijn eereerwoud gevangen gehouden werd, tot dat hij voldoende zou hebben verklaard, waarom hij op een Spaansch schip had geschoten.

NEW-YORK 16 April.

Katoen 67 c., stil. — Graven slaauw. — Suiker gevraagd. — Koffij vast. — Goud agio 53½. — Wissel op Londen 116. Illinois 88½.

FRANKFORT 26 April. (Effecten-Societeit.)

Metal. 5 pc. 65 p.; dito Nation. 5 pc. 69½. Bank-Actien 818; Credit-Actien 207. Loten 1858 137½ p.; dito 1860 84½. Wissel Weenen 103½; dito Amst. 100½ p.; dito Londen 118½ slaauw door belangrijke verkoopen.

BINNENLAND.

ROTTERDAM 26 April.

Het Indisch genootschap te 's Gravenhage heeft zich tot den Minister van Kolonien gewend met het volgende adres:

„Aan Zijne Excellentie den Minister van Kolonien.

„Door een aanzienlijk getal handelshuizen van onze twee groote koopsteden is het verzoek tot u gerigt, dat door Uwe Excellentie maatregelen mogen worden genomen ter intrekking van het besluit van Z. Exc. den Gouverneur-Generaal dd. 19 december 1862, n.º 9, en „om zoo mogelijk alles in het werk te stellen, om de Gouvernements indigo-cultuur in het algemeen belang niet alleen te behouden, maar kan het zijn daaraan weder de vorige uitgebreidheid te geven.”

„Zij die met onze Indische zaken bekend zijn, hebben dit verzoek met leedwezen en bevreemding vernomen. Ons, die trachten door gezamenlijk onderzoek te komen tot hetgeen met betrekking tot onze koloniale toestanden waarheid is, heeft het aanleiding gegeven, de geschiedenis der indigo-cultuur na te gaan, om daarvan de vraagstukken te toetsen, of het belang van Nederland en Java ondersteuning dan wel bestrijding der adressanten vordert. Dit is besproken in onze algemeene vergadering van 24 maart 11., waarvan wij de eer hebben het verslag u aan te bieden.

„Wij hebben ons bij dat onderzoek niet laten afleiden door beschouwing van tafereelen, waarin ooggetuigen met levendige kleuren het harde lot hebben geschilderd, dat op sommige deelen van Java heeft gekruikt. Wij hebben ons evenmin verlaten op de berichten van bijzondere personen, maar voor alles hebben wij nagegaan wat de Regerings-verlagen ons over de indigo-cultuur mededeelen.

„Daarbij hebben wij zeer betreurd dat niet alle cijfers van onkosten voor het verkrijgen van indigo bekend zijn, dewijl het ons is voorgekomen dat er geen genoegzame grond bestaat om te stellen „dat steeds onder alle omstandigheden, de indigo-cultuur zeer moeijelresultaten voor het Gouvernementsopleverde”, maar dat integendeel daaruit zou blijken dat inderdaad voor 's lands schatkist de financiële uitkomsten niet zoo voordelig zijn geweest als eene oppervlakkige beschouwing van hetgeen hier werd ontvangen en ginds aan de planters werd betaald, zou doen vermoeden.

„Doch uit dat onderzoek zijn de boven alle geldelijke resultaat gewigtiger feiten gebleken dat de indigo-cultuur, zoo als deze door het Gouvernement werd gedreven, steeds heeft getrekt tot uitputting van den grond en tot verarming der bevolking.

„Herhaalde pogingen om aan het eerste bezwaar te gemoet te komen, zijn zonder goeden uitlag gebleven. De Regeringsverlagen over de jaren 1853, 1854, 1855, 1856, 1857 en 1860 stellen dit voldoende in het licht.

„Of de Gouvernements indigo-cultuur leidde tot verarming der bevolking, is van het gebied der vragen overgegaan tot dat der erkende feiten.

„Wij menen onderzoek doen naar de oorzaken, men vindt eene eerste en onwederlegbare reden in het geringe loon, uitgekeerd aan de gezinnen, die tot de indigo-cultuur waren gedwongen.

„Onder de gunstigste omstandigheden is het voor een geheel jaar niet hooger geweest dan f 14 voor een gezin en soms gedaald tot f 2.30.

„Voor dat geringe loon moesten de indigovelden worden bewerkt, moest worden geplant, het gewas onderhouden, gesneden, naar de fabrieken getragt en daar moesten alle werkzaamheden verrigt worden. Bovendien moesten de velden worden afgestaan, die dan niet met padie konden worden beplant en waarvan toch nog landrente verschuldigd was.

„Het is dus niet bevreemdend, dat de Regeringsverlagen voortdurend den achteruitgang van de indigo-cultuur vermelden en den zwaren druk voor de bevolking erkennen; kan het verwondering baren dat men tevens aanhoudend niet van mooie resultaten, maar van de slechte uitkomsten dier cultuur vindt gewag gemaakt?

„De teelt van andere producten was voordeliger voor Gouvernment en bevolking. Reeds in het verslag over 1850 wordt dan ook berigt, dat indigo-cultuur vervangen werd door teelt van suikerriet maar dat er nog beletselen bestonden om dat overal te doen, met name ook in de residentie Banjoemas, waarop het besluit van 19 december 11. van toepassing is.

„Bijna geen verslag is daarna gevolgd, of daarin wordt op intrekking der indigo-cultuur gewezen.

„Over eene reeks van jaren ziet men de Regering door de bezwaren aan die cultuur verbonden, als van stap tot stap genoopt haar te verlaten, de fabrieken te sluiten en velden en bevolking voor andere cultures beschikbaar te stellen. En dat, niettegenstaande die verslagen onophoudelijk van pogingen gewagen om de uitputting van den grond tegen te gaan en om, hetzij door den arbeid te willen verlichten, hetzij door andere middelen, den druk voor de bevolking te verminderen.

„Welke was het natuurlijke gevolg? Dat in het belangrijke verslag van september 1857 der commissie tot onderzoek van den stand der suiker-cultuur, als grondslag voor Regerings handelingen in het vervolg wordt aangewezen, het verder voortgaan op den in 1848 ingelagen weg, om de Gouvernements indigo-cultuur door die van suikerriet te doen vervangen. Die commissie zag geen kans op behoud der Gouvernements indigo-cultuur. Zij was van oordeel „dat in den laatste tijd die cultuur onafgebroken terug is gegaan, dat, zonder radicale maatregelen tot verbetering, het te voorzien is, dat, na jaren van druk en verval, toch tot de opheffing zal moeten worden besloten,” of zoodanige maatregelen „werkelijke bevoordeeling der bevolking soude ten gevolge hebben, son nog altijd twijfelachtig blijven,” terwijl verande-

ring van indigo- in suiker-cultuur „nogenszins zou onder- vinden bezwaren van zoo overwegende aard,” dat niet altijd die verwisseling, *opeffing van lasten en grotere inkomsten* voor de betrokken partijen ten gevolge zou hebben.

„Is het in dezen stand van zaken twijfelachtig wat het belang van Moederland en Java vordert? Door hoeveel handelshuizen ook gedaan en hoeveel aanzienlijke namen ook onder het adres zijn gesteld, geene Regering zal gehoor kunnen geven aan het verzoek om de Gouvernements indigo-cultuur niet alleen te behouden, maar zelfs daaraan weder de vorige uitgebreidheid te geven.”

„Het zou twijfelachtig kunnen zijn of, wanneer dat onderzoek steunde op het voorstellen van „radicale maatregelen”, die het vooruitzicht zouden kunnen openen dat de sints zoo lang vruchteloos bestreden bezwaren zouden kunnen worden opgeheven, de pligt der Regering haar zou veroorloven de bevolking van Java, na meer dan 25 jaren, door de Gouvernements indigo-cultuur, ellende en hongersnood te hebben geleden, aan nieuwe proefnemingen bloot te stellen. Het kan niet twijfelachtig zijn wat haar pligt vordert, nu het verzoek wordt aangedrongen op den enkele grond dat aan den handel onzer koopsteden een artikel dreigt te ontvallen.

„Het besluit van 19 december 1862 is geen uitvoerig van een nieuw beginsel voor ons Indisch bestuur aangenomen, maar de nog maar gedeeltelijke opvolging der voorstellen vervat in het rapport der commissie van 1857. Het is de voortzetting van een sedert jaren gevolgd Regeringsbeleid, waaraan men voorwaar niet kan ten laste leggen dat het met overijlende haast wordt gevolgd, maar waarbij men eerder geneigd zou zijn te klagen, dat zoo traag wordt voortgegaan.

„Tegenover de erkenning van de tot nu toe niet overwonnen bezwaren van de Gouvernements indigo-cultuur vermeldt het verslag van 1858, dat het teelen van indigo in den oosthoek van Java voor eigene rekening als tweede gewas toenemende is. De cultuur, die wegwijnt in de handen van de Regering, niet tegenstaande de magtige middelen die haar ten dienste staan, vond dus leven en vooruitgang, waar zij aan haren natuurlijke loop is overgelaten, en gaf dit het bewijs, dat de inlander niet tegen die cultuur als zodanig gestemd is. Maar behalve dat is, volgens de cijfers van het adres, sedert 1846 de particuliere cultuur van indigo voor den Europeischen handel onafgebroken toegenomen, zelfs in die mate, dat zij reeds in de laatste jaren bijkans in staat was even zoo vele ponden in den handel te brengen als de Gouvernements-cultuur. Waaronder dan dwang gebedigd om te verkrijgen wat zonder dwang te erlangen is. Particuliere nijverheid zal bij magte zijn te leveren wat de handel behoeft, mits haar vrijheid worde geschonken.

„Geen teruggang dus op den sinds zoo geruimen tijd betreden weg kan helpen. Maar het meest zekere middel om een gewigtig artikel niet aan den handel te zien ontvallen, zal zijn aan dien tak van Indischen landbouw en nijverheid de onmisbare voorwaarden te verkeeren van allen bloei en ontwikkeling, vrijheid en bedrijf.”

Het Nieuw Dagblad van 's Gravenhage meldt, dat op de aanstaande begroting voor 1864 door den Minister van Justitie zal worden voorgedragen een post, welke strekken moet tot ameublement van het nieuwe gebouw voor den Hoogen Raad bestemd, zoodat, bij aanneming daarvan door de Wetgevende Magt, in het begin des volgenden jaars dat gebouw door het hoogste Regterlijke Collegie zal kunnen worden betrokken.

In de zitting van de Eerste Kamer der Staten-Generaal van woensdag 22 dezer zijn ingekomen de navolgende verzoekschriften, als: een van P. J. Zuurdeeg Jz., te Leyden, en andere fabrikanten aldaar, ten geleide van een afschrift van een door hen aan de Tweede Kamer gerigt adres, uitdrukkelijk de wenschelijkheid eener voorziening in het onderwijs enz. van de in de fabrieken arbeidende kinderen; — een van A. G. van Bijlert c.s. te Charlois, houdende bezwaren tegen het wetsontwerp tot afkoopbaarstelling der tienden; — een van Kuiper te Brussel, als boven; — een van de douairiers L. D. Storm, als boven; — een van S. A. van Hoogstraten c.s. te 's Gravenhage, als boven; — een van J. A. Walter en andere tiendeigenaren, gevestigd in verschillende oorden des Rijks, als boven. Deze adressen zijn verzonden naar de commissie voor de verzoekschriften.

Onlangs werd ons gemeld uit Heineoord, dat door den heer A. Sparnasy, hoofdonderwijzer aldaar, eene plainte was ingediend aan den ed. achth. heer officier van justitie bij de Arrondissements-Regthank te Dordrecht, aangaande een artikel, voorkomende in het weekblad de Weeker, van den 10 april jl.

Thans verneemt men uit die gemeente dat — bijaldien er voldoende gronden voor mochten aanwezig zijn — de vermoedelijke schrijver van het geïncrimineerde artikel wellicht zal behooren te recht te staan voor het Provinciaal Gerechtshof van Zuid-Holland, aangezien de schrijver in casu, behalve Burgemeester van Heineoord, tevens is Burgemeester der kantoonplaats Oud-Beijerland en misdien ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij het kantongerecht aldaar, weshalve door den ed. achth. heer officier voormeld — waarschijnlijk — zoowel de plainte als andere daarop betrekkelijke stukken reeds zullen opgezonden zijn aan den ed. achth. heer Procureur-Generaal bij bovengenoemd Provinciaal Gerechtshof.

De officier van justitie te Zierikzee heeft bekend gemaakt, dat niet lang geleden te Oosterland een valsche 25 centstuk is ontvangen, vrij goed nagemaakt, doch kenbaar aan den doffen klank bij het vallen op steen en aan het te ligte gewicht.

In de jongst verschenen aflevering van het Nationaal Museum vindt men het vervolg van een breedvoerig artikel over de geschiedenis des handels van Amsterdam, dat in de tegenwoordige oogenblikken, met het oog op de voorgenomen doorgraving van Holland, bijzonder de aandacht verdient. O. a. wordt daarin de scheepvaart van Amsterdam eerst van 1813 tot 1830 en vervolgens tot den tegenwoordigen tijd nagegaan. Uit tabellen over die scheepvaart van 1846-1861 blijkt:

Wat aangaat de inklaringen: 1º, dat wat de inklaringen in ballast betreft, deze noch bij de Nederlandsche vlag, noch bij de gezamenlijke andere vlaggen aanzienlijk mag heeten en gaandeweg zelfs nog verminderd is; 2º, dat wat betreft de inklaringen van geladen schepen onder Nederlandsche vlag, deze, in dit zeventienjarige tijdperk, voor de schepen zijn afgenomen met 176, doch wat den tonnen-inhoud aangaat vermeerderd met 37,597 ton; 3º, dat het maximum van den inhoud onder Nederlandsche vlag is geweest in 1857, te weten 240,272 ton, het minimum in 1851,

nl. 171,094 ton; doch dat sedert het maximum weder een terugval plaats had: 4º, dat, wat aangaat het gezamenlijk getal geladen schepen, dit in 1861 860 minder was dan in 1846, en de tonnen-inhoud slechts 13,926 ton meerder; 5º, dat het maximum van den gezamenlijken inhoud voorkomt in 1847 met 442,123 ton, het minimum in 1848, met 327,326 ton, hetgeen zeker een gevolg van de staatkundige gebeurtenissen buiten 's lands was. — dat er in de jongste drie jaren eene neiging tot rijzing plaats heeft, doch, zoo als wij gezien hebben, niet in groote mate vergeleken met het begin van dit tijdperk.

En wat betreft de uitklaringen: 1º, dat het aantal van de schepen in ballast veel aanzienlijker is dan bij de inklaringen, zoowel bij de schepen onder Nederlandsche vlag als bij die onder de vlaggen te zamen; 2º, dat wat betreft de geladen schepen onder Nederl. vlag, er in 1861, vergeleken met 1846, eene vermeerdering plaats heeft van 158 schepen en 78,788 tonnen; 3º, dat het maximum van den inhoud werd bereikt in 1861, met 221,067 ton, het minimum zich oploopt in 1847, nl. met 115,810 ton; 4º, dat, wat aangaat de geladen schepen onder alle vlaggen, het getal schepen in 1861 231 minder was dan in 1846, maar de scheepsruimte 61,953 ton meer bedroeg; 5º, dat het maximum van den inhoud der geladen schepen werd bereikt in 1857, te weten 308,304 ton, het minimum zich vertoonde in 1847, nl. 194,903 ton, en 6º, dat het maximum van den inhoud der schepen in ballast voorkwam in 1847, nl. 228,064 ton, en het minimum in 1854, nl. 93,562 ton.

Koninkl. en Ministeriële Besluiten, enz.

Z. M. heeft, op hun verzoek, eervol ontslag verleend: (Gelderland) aan N. de Klerk, als plaatsverv. heemr. in het polderd. Culemborg; aan B. Sanders, als heemr. in het polderd. het Rijk van Nijmegen, en aan C. M. Thooft, als secret. van het polderd. Boemelerwaard boven den Meidijk. Benoemd: (Noord-Brabant) tot lid in het best. van den polder de Nieuwe Zwaluwe, S. T. de Visser, en tot leden in het dijk- en polderb. van Lith, A. van Maren en G. Sigmans; (Gelderland) in de volgende polderdistr.: Neder-Betuwe, tot heemr. J. J. Verbrugh en P. van Ojen, en tot plaatsverv. heemr. J. de Vree; de Marsch Leede en Oudeward, G. van Versendaal; Culemborg, tot heemr. A. Blijenburg Jz., en tot plaatsverv. heemr. P. Alma; Buren, W. F. Kuyk; Tielerswaard, tot heemr. G. Murman en Spillenaar, en tot plaatsverv. heemr. B. Niehoff; Boemelerwaard boven den Meidijk, tot heemr. G. A. J. baron van Randwijck van Rossum en mr. P. C. van der Pant, en tot plaatsverv. heemr. G. van Leeuwen; het Rijk van Nijmegen, tot heemr. S. Festen en H. Kuppen, en tot plaatsverv. heemr. P. H. Noorduyt; de Circul van de Ooy, tot heemr. H. van Beemen, en tot plaatsverv. heemr. A. J. Ariens; de Lijmers, tot heemr. D. Harmsen en J. Hoppenreys, en tot plaatsverv. heemr. G. v. Zadelhoff H.; Baarbroeksche Dijk en Angerlosche Zomerdijken, J. Barmantloo; der Dremtsche Oldenzaafse, Hooglandse en Oldburgsche Dijken, tot dijkgr. G. J. v. Tricht, onder toekenning, op verzoek, van eervol ontslag als secretaris; tot heemr. H. Wentink, en tot plaatsverv. heemr. Jhr. A. A. W. van der Heyden van Baak; Arnhemse en Velsche Broek, mr. R. J. C. baron van Pallandt; Wageningen en Bennekom, tot heemr. G. van Zadelhoff, en tot plaatsverv. heemr. H. P. van Heyst; den Brummeschen Bandijk, tot heemr. G. v. Helbergen; Over-Betuwe, tot heemr. H. L. Terwindt, en tot plaatsverv. heemr. J. Blaauw; Maas en Waal, tot heemr. J. Hoogstraten en P. van Haren Jz., en Herwen. Aerd en Pannerden, J. Goris; (Gelderland en Zuid-Holland) in het bestuur van den polder Spijk, tot schout of voorz. J. Blonkers en tot heemr. A. van Beest Gz. en J. H. de Graaff; (Noord-Holland) in het best. van den polder Oostzaan, tot dijkgr. J. Prins en tot heemr. J. Hoorn, A. Dral Dz., D. Keyzer, G. Fraay, J. Bral Pz. en G. de Ridder Jr.; (Noord- en Zuid-Holland), tot hoogheemr. van Rijnland, Jhr. N. J. Steengracht van Duivendoorde; (Noord-Holland) tot heemr. van den polder, het Hoornder Nieuwland, J. D. Witte; (Utrecht) tot hoogheemr. in het collegie van den Bunschoter Veen- en Veldendijk, J. F. Lagerwey, en tot hoogheemr. in het collegie van den Lekdijk Bovendams, mr. W. J. van Beek Calkoen; (Friesland) tot geconm. bij het polderb. van Oost- en West-Dongeradeel, J. Y. Botma en J. W. Idsardi; (Groningen) tot schepper der scheeprij Scheemda, behoorende tot het Rempster Zijvest, F. H. Buseman; in het waterschap Hunsingo, tot leden van het hoofdbestuur en voorz. van het bestuur: van het lste onderdeel R. J. Loois, van het 3de onderdeel U. D. Kalverkamp, van het 4de onderdeel K. J. Buurma en van het 11de onderdeel, R. J. Veldman, en tot dijkgr. van Bellingwolde of lid der directie van het Bellingwolder Zijvest, E. B. Dinkla.

De Minister van Kolonien heeft ter kennis gebracht van degenen, die geneigd zijn om, casu quo bij een vergelijkend practicaal examen, te dingen naar de vacerende betrekking van fabriek- en magazijnmeester voor de dienst der Nederlandsche bezittingen ter Kuste van Guinea, dat zij zich daartoe, vóór ultimo mei e. k., bij gezegeel request kunnen wenden tot het Departement van Kolonien.

De Minister van Oorlog heeft aan de militaire autoriteiten medegedeeld: 1º, een staat, de namen en signalementen bevattende der manschappen, die gedurende het jongst afgelopen jaar van de landmagt en van het korps mariniers gedeseerteerd zijn, en omtrent wier lot bij de korpsen waartoe zij behoord hebben op den 1 februarij jl. niets stelligs bekend was; 2º, een staat van personen, die in vorige jaren van de landmagt zijn gedeseerteerd en wier namen op de daartoe betrekkelijke signalement-staten zijn omschreven, doch die sedert zijn gearresteerd of zich vrijwillig hebben aangemeld en derhalve van laatstgenoemde staten behooren te worden geroeyerd, en 3º, een staat van personen, behoord hebbende tot de land- en zeemagt, zoo hier te lande als in 's Rijks overzeesche bezittingen, die, ten gevolge van de wijze waarop zij uit de dienst zijn geraakt, daarin niet meer mogen worden aangenomen. — Tevens heeft de Minister van Oorlog medegedeeld, dat bij hem het voornemen bestaat om voortaan slechts éénmaal in elk jaar een algemeen staat van personen alsboven bedoeld — daaronder begrepen de zoodanigen die met een paspoort van de tweede soort zijn ontslagen — te doen opmaken en dien staat alphabetisch in te rigten, ten einde het raadplegen daarvan minder moeilijk te maken.

De Commissaris des Konings in de provincie Zuid-Holland heeft bepaald, dat de aflevering van de bij de nationale militie voor de liting van dit jaar in te lijven manschappen uit de gemeenten, behoorende tot de verschillende militie-kantons dezer provincie, onder anderen zal geschieden te 's Gravenhage, in de Koekamp, op vrijdag 15 mei; Rotterdam, in het Oude Mannenhuis (Hoogstraat), woensdag 13 mei; Leyden, in de Lakenhal (Oude Singel), donderdag 7 mei; Gouda, op de Stads Timmerwerf (Turfmarkt), zaterdag 9 mei, en Dordrecht, in de garnizoens-infirmarie (Hooge Nieuwstraat), maandag 11 mei e. k.

Marine en Leger.

Aan boord van Zr. Ms. wachtschip de Rijn te Hellevoetsluis is met 1 mei e. k. geplaatst de luit. ter zee 2de kl. jhr. J. H. P. von Schmidt auf Aitenstadt, en zulks ter vervanging van den luit. ter zee 2de kl. D. M. G. de Swart, die met dien datum is overgeplaatst op de alsdan in dienst gesteld wordende gepantserde ijzeren stoom-kanonneerboot.

Voor de practische oefeningen van de kadets der Kon. Mil. Akademie van het 3de en 4de studiejaar, die van 1 juni tot 15 juli a. s. op de Teteringscheide, nabij Breda, zullen gekampeerd worden, zal gedurende dien tijd aldaar in garnizoen komen een detachement bereden kavalierie van 2 officieren en ruim 50 onderofficieren en manschappen van de escadrons van het 4de reg. dragonders, uit 's Bosch, en een detachement van het reg. rijdende artillerie, onder bevel van een officier uit Arnhem. Beide detachementen zullen na afloop van het kamp weder naar hunne garnizoenen terugkeeren.

Tot het bijwonen van de zomeroefeningen zullen van 1º mei a. s. tot ult.º september daaraanvolgende bij het reg. rijdende artillerie te Arnhem gedetacheerd worden de 1ste luitenanten jhr. van der Does van het 4de en Sethe van het 5de reg. dragonders.

Door de militaire autoriteiten zullen de miliciens van de liting dezes jaars uit de provincie Zuid-Holland worden ingedeeld te Leyden, te Gouda, te Rotterdam, te Dordrecht en te 's Gravenhage, uit welke plaatsen zij onmiddellijk op de huna aangewezen korpsen zullen gedirigeerd worden, om daarbij te worden gekleed en tot eerste oefening in dienst gesteld. Die indeeling zal den 1sten der volgende maand aangevangen.

Aanbestedingen.

Names het Ministerie van Binnenlandsche Zaken is ll. diingsdag aan het Gouvernementsgebouw te Assen aanbesteed het bouwen van een huis voor den directeur van 's Rijks gestichten te Veenhuizen. Aannemer is geworden de heer L. Vennik, te Assen, voor f 11,800.

De heer T. Vos, timmerman te Delft, is als minste inschrijver bij het Departement van Oorlog aannemer geworden van de geniewerken te Delft, en wel het herstellen dier werken voor f 6260, en het herstellen van kaaimuren voor f 1590.

Kerk- en Schoolnieuws.

Door den kerkeraad der Hervormde gemeente te Harderwijk is met algemeene stemmen beroepen ds. N. Osti, predikant te Delfshaven.

LEENDERT KEUS. DE DAGEN VAN 1813.

(Uit het Nationaal Museum, maart 1863.)

Bij gelegenheid dat de aanstaande viering van de herstelling van Neêrlands onafhankelijkheid in november 1813 vele daaraan verbonden herinneringen opwekt, is vooral ook de aandacht gevestigd op Scheveningen, als een der gewigtigste punten in de geschiedenis van die merkwaardige dagen; daár was het toech dat de eerste Britsche hulp aankwam, die de reeds uitgebroken vaderlandsche beweging nieuwe hoop en steun gaf; daár was het dat, na eene scheiding van negentien jaren, de telg van Oranje weder voet aan wal zette om, met wegwissching van alle oude veten en geschillen, de teugels der regering over de Nederlanders te aanvaarden, de bevrijding van deze te voltooien en een nieuw tijdperk voor 's Lands historie te openen. Wanneer men Scheveningen thans bezoekt zal men althans nog één oude van dagen vinden, die zich de gebeurtenissen van 1813 niet alleen levendig herinnert, maar daaraan een werkzaam ez, ofschoon zijne nederigheid het niet erkennen zal, zeer nuttig deel genomen heeft.

De oudste mannelijke ingezetenen van die zeeplaats is op dit oogenblik de heer Leendert Keus, aldaar gedoopt den 23 juli 1775, en die alzoó binnen weinige maanden den hoogen ouderdom van 88 jaren hoopt te bereiken. Ofschoon nu, wel is waar, die gezegende ouderdom niet als zóó uiterst zeldzaam te noemen is, om er als eene bijzonderheid bepaaldelijk op te wijzen, is het, met het oog op het viere van het nationaal feest, wel der moeite waard van dien algemeen te recht geachten grijsaard met een enkel woord te gewagen.

Leendert Keus toch was een der warme Oranjegezinde Scheveningers, die zich, vooral ook in 1813, door gehechtheid aan dat Doorluchtig Huis hebben onderscheiden en die, met zijne vrienden, Jakob Pronk en Machiel de Jong, zulke uitstekende diensten heeft bewezen in dat jaar onzer bevrijding.

Sedert eenigen tijd reeds kruise een Engelsch smaldeel, onder bevel van den admiraal Ferrier, van Texel tot den Briel, op onze kusten, doch de onzekerheid van de gebeurtenissen in ons midden, en vooral ook de ongunstige wind belette het strand te naderen; de mannen die in den Haag de leiding der Vaderlandsche beweging op zich genomen hadden, verstonen zich dus inzonderheid met genoemden J. Pronk en zijne vrienden, om met pinken de vloot op te zoeken, haar kondschap te verschaffen en tot zooveel mogelijke bespoediging in het afenden der hulp aan te sporen. Met de grootste toewijding aan de zaak van Vaderland en Oranje, kweten de Scheveningsche zeelieden zich van de eerste taak, die hun in 't grootte werk werd opgedragen, en onder hen bekleedde Leendert Keus eene voornaame plaats door zijnen onbezweken ijver en schrander overleg; de hulp werd noodig, daar na de eerste geestdrift der omwenteling en den aanvankelijk goeden uitslag der pogingen van zoo velen in de voornaamste steden, ook zeer moeilijke dagen waren aangebroken, en in soortgelijke omstandigheden ligt moedeloosheid de geestvervoering vervangt.

„De weg van den Haag naar Scheveningen (zeft de Engelschman Chad, in zijn verhaal van de omwenteling) werd dagelijks bedekt met luden van allerlei jaren en van beiderlei kunne, die den dag op de kust doorbragten, ieder opdagend schip bespiedende, schoon telkens te leur gesteld door valsche geruchten omtrent het land der Engelschen. Gedurende deze ongerustheid zag men den 26 november eene schuit de kust naderen en men onttekte weldra dat er zich een Engelschman aan boord bevond. Hij landde en werd met toejuiching ontvangen; het volk, zonder eenige opheldering af te wachten of naar eenige redenen willende hooren, geleidde hem in triomf naar den Gouverneur (den grave van Zuylen van Nijvelt) en vervolgens naar den heer van Hogendorp. „Het bleek weldra dat de persoon dien men voor een Engelschen officier aanzien had, een heer was, Grant genaamd, die wegens handelszaken naar Holland gekomen was. Hij had echter Couranten medegebragt, welke berigten behelsden wegens de spoedige toebereidselen die men tot inscheeping van troepen maakte. Groot was de vreugde, die deze tijdingen wekten; zij beurdten de gemoederen zeer op, en met nieuwen moed staken de Scheveningsche varengesellen weder in zee om de schepen op te

sporen; terwijl zij, en die aan land bleven, de minste verandering van den wind met de grootste belangstelling gadesloegen.

De heer F. Schwartzmann, een landgenoot, was in den nacht van den 21 op 22 november met een geloofsbrief van de Voorloopige Regering, opeene pink in zee getrokken, om den admiraal Ferrier de noodige inlichtingen te geven; hij moest tot Hollasleghaai, op de Engelsche kust, overloopen, om den admiraal op te zoeken, dien de Hollanders den 24 vonden en die dadelijk, na de ontvangen mededeelingen, bevel gaf om het anker te ligten; in weerwil van de heerschende tegenwinden kwam zijn eskader den 29 voor de Hollandsche kust. De heer Schwartzmann stante dien dag, des namiddags ten twee ure, te Scheveningen aan wal met den kapitein Baker.

Nu kreeg men gansch en al nieuwe veerkracht en het was sedert een gestadig heen- en wederen van de Scheveningsche pinken, dertien weken lang, in den barren wintertijd, om de Engelsche krijgslieden, materieel en ammunitie van de oorlogsbodem te ontscheppen. Leendert Keus, benevens zijne twee genoemde vrienden, namen daaraan het grootste aandeel, en het was aan hunne zorg en kennis der zee dat men daarbij geenerlei ongeval van eenig belang te betreuen had. Te meer kwam de hulp van Keus bij die verrijtingen te stade, daar hij boven zijne trouwe medehelpers het voorrecht had, dat hij in de Engelsche en Franche talen niet geheel onbedreven was.

Bij de aankomst van den geliefden Vorst bewees Keus, toen de ontschepping en overbrenging van den Prins en gevolg plaats had, uitmuntende diensten, en daar Keus niet alleen als een man van goed beleid bekend stond, maar vermits de ijveraars voor Oranje ook overtuigd waren dat zij op zijne onkreukbare en onomkoopbare trouw konden rekenen, was hem door Z. Exc. den grave van Zuylen van Nijvelt, gouverneur van den Haag, meermalen de vereerende last opgedragen, om belangrijke dépêches naar Engeland over te brengen; van die taak kweet Keus zich, zoo als bij zijn gansche leven altijd zijne meesters gediend heeft.

Wijlen zijne vrienden Jacob Pronk en Machiel de Jong werden, ter beloozing voor hunne ijverige diensten, door Z. M. Willem I tot broeders der orde van den Nederlandschen Leeuw benoemd. Aan Leendert Keus mogt die eer niet ten deele vallen; en dat zal bij hen, die den nederigen man kennen, geene bevreemding baren. Hij toch meende niets meer te hebben gedaan dan zijn burgerplicht hem gebod, en bij zijne verrigtingen had hij enkel Vaderlandsliefde op het oog en deze bestuorde alleen zijne handelingen.

„Zal intusschen, we zijn er verzeerd van, den rechtschapen man, aan den rand van het graf genaderd, met zijne hoogbejaarde echtgenoot, voorzeer aange-naam zijn, dat nog aan hem en zijne daden worde gedacht, en zal het ook vele ingezetenen van Scheveningen niet onverschillig wezen dat 't geen Keus, een burgerman, voor Oranje en Vaderland, soms met groot levensgevaar verrigtte, bij de viering van een groot feest, een feest waaraan ieder rechtvaardig Nederlander deel zal nemen, worde herinnerd.

In lading liggende Schepen.

Te Rotterdam.

BATAVIA (na arrivement), voor Passagiers en Goederen, het Nederl. Fregatschip Kortenaar, kapit. A. Glazener Jr. Adres bij Vlierboom & Suermond en P. A. van Es & Co. BATAVIA en SOERABAJA, het Nederl. Barkschip Ridderkerk, kapit. H. Teerlink. Adres bij Hudig & Pieters. BATAVIA en SOERABAJA, voor Passagiers en Goederen, het extra snelzeilend Nederlandsch Campagne-Barkschip Bulgerstein, kapit. G. Geerling. Adres bij Wambersie & Zoon. BATAVIA en SOERABAJA, het Nederlandsch gekoperd Driemast Schoener Campagne-Clipperschip Zephyr, kapit. W. H. Schey. Adres bij Kuiper, van Dam & Smeer en Hudig & Blokhuyzen. BATAVIA en SOERABAJA, het Nederlandsch Schip Jhr. Mr. van de Wall van Putterbosch, kapit. K. F. Lammerts. Adres bij Hudig & Pieters. BATAVIA en SOERABAJA, het Nederl. Fregatschip Bilderdijk, kapit. A. Viëtor. Adres bij Hudig & Pieters. DECIMA en KANAGAWA (na arrivement), het Nederl. Barkschip Juno, kapit. H. W. Nicolai. Adres bij de Redders C. Vlierboom & Zonen, de Cargadoors Vlierboom & Suermond en P. A. van Es & Co., alhier, en de Coningh & Co., te Amsterdam. DANTZIG, het Nederlandsch Kofschip Byka, kapit. E. J. Gort. Adres bij Seeuwen & Co. JERSEY en GUERNSEY, het Eng. Schoenerschip Wesley, kapit. Lecouteur; om spoedig te vertrekken. Adres bij Hudig & Pieters. JERSEY en GUERNSEY, het Eng. Schoenerschip Rollo, kapit. Ch. Allcock. Adres bij P. A. van Es & Co. LISSABON, het Nederlandsch Schip de Hoop, kapitein J. Manneken. Adres bij Seeuwen & Co. NEW-YORK, het snelzeilend Pruisisch Barkschip Johan Martin, kapit. G. Kadmann. Adres bij Wambersie & Zoon. PADANG, mede voor Passagiers, waartoe hetzelfde uitmuntend is ingerigt, het Nederl. gekoperd Barkschip Brouwershaven, kapitein A. Huizer; vertrekt spoedig. Adres bij de Redders van Overzee en Co., de Cargadoors Hudig en Blokhuyzen en Kuiper, van Dam en Smeer alhier, en de Coningh en Co., te Amsterdam. PHILADELPHIA, het Ned. gek. schoenerschip Tjetaka, kapit. A. H. Doewes; 3/3 G. I. Adres bij Hudig & Blokhuyzen en Wambersie & Zoon. ST. PETERSBURG, het Nederl. Schoenerschip Grietje, kapit. H. R. Logger. Adres bij Kuiper, van Dam & Smeer. ST. PETERSBURG, het Pruisisch Schoenerschip Gotthilf, kapit. J. F. C. Kraft. Adres bij Kuiper, van Dam & Smeer. ST. PETERSBURG, het Nederl. Kofschip Jonge Boll, kapit. D. B. Kolk. Adres bij Kuiper, van Dam & Smeer. ST. PETERSBURG, het Russisch Schoenerschip William, kapit. W. Heinberg. Adres bij Kuiper, van Dam & Smeer. SINGAPORE en MAKASSAR, het Nederl. gekoperd Barkschip Constance, kapit. T. Sipkes. Adres bij G. W. Koning Jr.; de Cargadoors Hudig & Blokhuyzen en Kuiper, van Dam & Smeer, alhier, en bij Canne & Balwe, te Amsterdam. SOERABAJA (direct), mede voor Passagiers, waartoe hetzelfde uitmuntend is ingerigt, het Nederl. Barkschip Johanna Maria, kapit. L. J. Wilhelmie; om den 27 dezer te vertrekken. Adres bij Hudig & Blokhuyzen en Kuiper, van Dam & Smeer. STOCKHOLM, het Nederl. Schoenerschip Mina, kapitein A. Koster. Adres bij Seeuwen & Co.

Vlaardingen.

GIBALTAR en MALTA, het Nederl. Schoenerschip Levant, kapit. C. van Gelderen. Adres bij Kuiper, van Dam en Smeer. Amsterdam. KANAGAWA en DECIMA, het nieuw gebouwd gekoperd Nederl. Barkschip Meppel, groot circa 130 gemeten lasten, kapit. S. Stikkel van Dam. Adres de Cargadoors de Vries & Co. alhier en Vlierboom en Suermond te Rotterdam. KANAGAWA en DECIMA, het Nederlandsch Barkschip Fagel, kapitein J. A. Knapp. Adres bij de Coningh en Co., te Amsterdam, en P. A. van Es & Co., te Rotterdam.

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Reyn,
te Rotterdam.